

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТ НА РЕШЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ПРИЕМАНЕ НА ОПЕРАТИВЕН ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2021--2030 ГОДИНА

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	<p>Павел Деспотов Предложение, постъпило на Портала за обществени консултации</p>	<p>1. Предлага към Проекта на решение на Министерския съвет за приемане на оперативния план към Стратегията за развитие на висшето образование в България за периода 2021 - 2030 година да се добави след текста под Министерският съвет реши следното:</p> <p>Към дейност 1.3 от Оперативния план да се добави точка 1.3.6. , която да гласи разработване и реализиране на национална програма за стаж, която да осигури на новозавършилите студенти необходимият стаж за специалностите - там където той е изискуем и по закони и по други нормативни актове в областите, в които той се изисква за извършване на определена дейност, за да може студентите пък и хората които са завършили след като го нямат, да го придобият, за да имат правоспособност. И тази програма да обхваща всички специалности в областта на висшето образование. Стажът по съответните специалности да се ръководи от преподаватели във вузовете, които са специалисти в съответните области</p> <p>Предложението се обосновава с наличието на професии, за които работодателите изискват човек да има необходим стаж, за да работи по съответната професия, който обаче не е осигурен на новозавършилите от никой и така те не могат практически да работят по своята специалност. Особено драматично е положението в областта на археологията. Работата на археолога се изразява в провеждането на разкопки, за което е необходимо да му се издаде разрешително, а за да има археологът такова, то той трябва да има стаж от две години и половина като заместник ръководител и така много малко хора са практически правоспособни и повечето хора нямат необходимият стаж, защото той е неосигурен от никого. В тази програма да участват и вузовете, държавата, организации - частни и държавни, бизнеса.</p>	Не се приема.	Предложението не касае пряко Оперативния план, но ще се има предвид при бъдещи дискусии, свързани със системата на висшето образование. Съществува нормативна уредба на провеждането на студентски стажове.

<p>2.</p>	<p>Aziti Предложение, постъпило на Портала за обществени консултации</p>	<p>1. Всяка една система се налага да поправя грешките на предходните. Имайки се предвид оценените резултати от средното образование, липсата на научна оценка и адекватни подкрепящи мерки по време на средното образование, предлагам да се въведе подготвителна година за бъдещи студенти, в която те да имат възможност да наваксат пропуснатото в училище, да разширят погледа си и да направят по желание още три матури - една по природни науки като физика, биология химия, една по формални науки като математика и информатика, както и една по социални науки като чужд език, философия, психология, история, география и икономика. Паралелно с подготовката за матурите, по време на подготвителната година да се изучава и основен курс по право, който да се завършва със сертификат например наречен Zert-Ex/certificate of excellence. В курса студентите да бъдат подготвяни ментално за бъдещи държавни и общински служители, или по-конкретно за полагане на труд в полза на обществото и на общественно-полезен труд по желание. Паралелно с това може да се реформира висшето образование по право. В други страни няма ограничение при приема, а с времето студенти сами се отказват да следват право. Всички желаещи, неприети държавна поръчка, да могат поне една година да следват пробно и дистанционно. Отказващите се могат също да получат по един сертификат Zert-Ex/certificate of excellence при полагане на определени изпити. При анализа на резултатите на следващите право, ако въобще се прави такъв, както и при последващо проследяване на професионалното и ментално им развитие според новата стратегия Образование 2021/2027, моля да разграничите следните групи - адвокати първо, второ, трето поколение; адвокати приети в семейство на прависти или неправисти; адвокати, завършили средно образование в паралелка с разширено обучение по формални науки, по природни науки или по социални науки и т.н. Студенти от пробно следващите с изявени странични знания по формални и природни науки да имат право да се прехвърлят държавна поръчка право.</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Предложението не касае пряко Оперативния план, но ще се има предвид при бъдещи дискусии, свързани със системата на висшето образование. Законът за предучилищно и училищно образование урежда въпросът за ДЗИ, а правото като регулирана професия има съответстваща наредба за единните държавни изисквания при обучението.</p>
<p>3.</p>	<p>Траян Траянов Изпълнителен директор на Фондация “Заедно в час” Предложение, постъпило на</p>	<p>1. Промени в практическата подготовка, особено за студентите от педагогически специалности Засилването на практическата подготовка на студентите е застъпено в Оперативния план от гледна точка на връзка с нуждите на пазара на труда и включване на специалисти от практиката в обучението на студентите. Това несъмнено са важни предпоставки за добрата подготовка на бъдещите специалисти, които ще навлязат на пазара на труда. От гледна точка на</p>	<p>Приема се за сведение.</p>	<p>Предложението не касае пряко Оперативния план, но ще се има предвид при бъдещи дискусии, свързани със системата на висшето образование.</p>

<p>електронната поща на Министерството на образованието и науката</p>	<p>студентите в педагогическите специалности обаче има нужда от още прецизиране на условията за педагогическите практики, така че бъдещите студенти да бъдат по-стабилно подготвени когато влязат в училищата. Определянето на допълнителни изисквания към практическата подготовка на новите учители е част и от препоръките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие за подобряване на образователната система в България.</p> <ul style="list-style-type: none"> • въвеждане на единни критерии (еднакъв брой часове на наблюдения и преподаване) в профилите, специализациите и квалификациите за придобиване на учителска правоспособност във всички университети; • повече часове за хоспитиране на студентите педагози, които да започват още във втори-трети курс, а не едва на финала на университетската подготовка, и да се провеждат в разнообразни базови училища, съответстващи на нуждите на бъдещите преподаватели; • включване още от началото на университетската подготовка на часове, в които студентите анализират реални ситуации от класни стаи, записани на видео, и обръщат внимание на методите на преподаване и тяхната ефективност, на процедурите и правилата в класните стаи, на динамиката на урока и класа; • фокус върху компетентностите и актуализиране на заплащането на базовите учители, от които зависи да развият уменията на новите си колеги и да изискват повече от тях; • ефективен контрол на качеството на практическата подготовка. 	<p>В стратегията за ВО и оперативния план са включени теми за компетентностното обучение и те се отнасят и до педагогическите ПН.</p>
<p>2. Увеличаване на единния разходен стандарт Приветстваме предвиденото в Оперативния план разработване на устойчив механизъм за финансиране на висшето образование, който намалява зависимостта на субсидията на държавните висши училища от броя отпаднали студенти в хода на обучението. Заедно с това смятаме, че има нужда от увеличаване на единния разходен стандарт, така че да се гарантира качествена подготовка на бъдещите специалисти. Особено наложително е по-доброто обезпечаване на практическата подготовка в част от професионалните направления. Увеличението би следвало да върви и с повишен контрол на качеството на теоретичната и практическа подготовка на студентите.</p>	<p>Приема се за сведение.</p>	<p>Не се съдържа конкретно предложение. Становището ще се има предвид при бъдещи дискусии, свързани със системата на висшето образование.</p>

4.	<p>Иван Попов изпълнителен директор на Изпълнителна агенция „Програма за образование“ Предложение, постъпило на електронната поща на Министерството на образованието и науката</p>	<p>Предложения за промени в частите „Източник на финансиране“ от Оперативния план към Стратегията.</p> <p>Предложенията са във връзка с текущите неформални преговори със службите на Европейската комисия по проекта на Програма „Образование“ (ПО) 2021-2027 г., както и текущите процеси по прецизиране на допълняемостта и демаркацията с останалите програми по Споразумението за партньорство 2021-2027 г., включително с Програмата за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация (ПНИИДИТ).</p> <p>Съгласно получените коментари от службите на ЕК по приоритет 3 в проекта на ПО, в частта за висше образование, в Оперативния план към Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021 – 2030 година трябва да се посочи финансиране от ЕСФ+ едва след одобрение на Програма „Образование“ от страна на ЕК, като се препоръчва позоваването на ЕСФ+ да се прави за тези дейности и мерки, които водят до промяна. В тази връзка предлагаме в колона „Източник на финансиране“ навсякъде в текстовете, където е посочено „ЕСФ+ (ПО)“ да се направи следната редакция: „ЕСФ+ (ПО след одобрението от ЕК)“ и да се допълни с поне още един източник като „Бюджет на висшите училища“ или „Държавен бюджет“.</p> <p>Също така в рамките на процеса по уточняване на обхвата на Приоритет 2 от ПНИИДИТ и съответно допълняемостта и демаркацията с ПО, и в изпълнение на препоръките от службите на ЕК можем да посочим, че по ПО в рамките на операциите за дигитална промяна на висшите училища ще се финансира създаването на електронно учебно съдържание, дигитални библиотеки и ресурси на ниво висше училище, което ще се допълва с мерките от Приоритетно направление 1 от Приоритет 2 на ПНИИДИТ, насочени към подкрепа за прилагане на модерни системи за управление и контрол във висшите училища и подкрепа за създаване на облачна система за обмен на данни между различни електронни платформи и ресурси на национално ниво. В тази връзка е необходимо в</p>	Приема се.	В текста са отразените предложенията.
----	---	---	------------	---------------------------------------

		<p>част 2.3.3. за дейност „Дигитализация на образователния процес“ в колона „Източник на финансиране“ да се замени текстът „ЕСФ+ (ПО)“ с текст „ЕФРР (ПНИИДИТ)“.</p>		
<p>5.</p>	<p>Проф. д-р Миглена Темелкова, ректор на Висше училище по телекомуникации и пощи</p> <p>Проф. д-р Христина Янчева, ректор на Аграрен университет – Пловдив</p> <p>Проф. д-р Тони Шекерджијева - Новак, ректор на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство ”Проф. Асен Диамандиев” - Пловдив</p> <p>Проф. д-р Добромир Димитров, д.м , ректор на Медицински университет- Плевен</p> <p>Предложенията са постъпили в деловодната система на Министерството на образованието и науката след изтичане на срока на</p>	<p>Считам, че е належаща промяна и актуализация на заложените в Цел 10 на Стратегията „Подобряване структурата и ефикасността на висшето образование”, дейност т. 10.2 „Дефиниране на изследователски, образователни и професионални висши училища с ясно очертана специфика” мерки, вкл. и чрез цялостна промяна на Стратегията в тази и част.</p> <p>Аргументите за това са следните:</p> <p>С Решение на Министерски съвет № 539 от 22 юли 2021г. за приемане на списък на изследователските висши училища на основание чл. 17а, ал. 2 от Закона за висше образование и чл. 3, ал. 1 от Постановление № 226 на Министерски съвет от 2021г. за приемане на показатели за определяне на изследователските висши училища и условията и реда за актуализиране на Списъка на изследователските висши училища (ДВ бр. 58 от 2021г.) научноизследователските висши училища в България вече са определени.</p> <p>Така законодателно бе реализирана концепцията за определяне на научноизследователски висши училища и този процес е вече завършен, докато в Стратегията и кореспондиращия и Оперативен план в мярка 10.2.1. „Дефиниране на ВУ и на отделни професионални направления във ВУ като изследователски въз основа на обективни критерии, като броя на публикациите в реферирани и индексирани издания (вкл. патенти) нормиран спрямо броя преподаватели” е посочено, че това определяне тепърва ще се реализира и то в периода 2022 — 2025 г.</p> <p>При съпоставката между реализираният фактически акт и заложената мярка става ясно, че процесът по приемане на тези обективни критерии е осъществен в обратен ред и без да са определени отделни професионални направления като изследователски вече са определени съответни висши училища като такива.</p> <p>Ако това вече установено фактическо положение е израз на държавната политика в управлението на системата, то това обстоятелство следва да бъде</p>	<p>Приема се за сведение.</p>	<p>Становището ще се има предвид при бъдещи дискусии, свързани със системата на висшето образование.</p> <p>Всички съвременни рейтингови системи на университетите ги класират по брой публикации и цитирания. Това са световно приети стандарти за развитие на всеки един университет. Университетите в България са профилирани и класацията по професионални направления само ще повтори класацията по университети. При разработване на критериите и ранжиране на изследователските университети МОН при световните стандарти и не поставя обществото в заблуждение.</p>

<p>обществените консултации.</p>	<p>заложено и в Стратегията, която в тази и част да бъде ревизирана, за да не бъде поставяно обществото в заблуждение.</p> <p>Осъщественото вече фактическо реализиране на тази мярка е в пряка връзка и с кореспондиращата мярка 10.2.2. „Дефиниране на образователни висши училища, които обучават само бакалаври и магистри или в които, делът на студентите обучавани в изследователски ПН не е висок”, осъществяването на която при вече случилата се деформация на системата, чрез възприемането на описания по-горе обратен хронологичен подход предизвиква изключително сериозните опасения, че ще доведе до закриване на висши училища, останали извън списъка на научноизследователските, поради невъзможност за производство на собствени кадри.</p> <p>Подобна мярка може да послужи и като инструмент за оказване на натиск за принудително окрупняване на висши училища в системата в противоречие на принципа, заложен в мярка 10.1.6 „Стимулиране на обединяването на висши училища и научни организации (вкл. институти на БАН и ССА) на доброволен принцип и на създаването на консорциуми за висше образование.”</p> <p>От текстовете в Стратегията не става ясно каква би била разликата между образователните и професионалните висши училища, а заложените срокове в мярка 10.2.5. „Законово регламентиране на различията по отношение на изискванията, финансирането, акредитацията, организацията на обучението, научните изследвания, управлението и другите присъщи дейности на съответните видове висши училища” за осъществяване в периода 2022-2025 г., при вече очерталото се разделение на видовете висши училища са необосновано дълги.</p> <p>Тези срокове следва да бъдат коригирани и фиксирани в рамките на много по-къс от посочения в Плана период, като действия по реализирането на тази мярка трябва да се предприемат незабавно след като бъде сформиран действащ Парламент, който да може да измени съществуващото законодателство.</p> <p>Неприемливо в тази част на Плана е да бъдат определени срокове, по-дълги от средата на 2022г. !</p>	<p>Считаме, че тези опасения са неоснователни, защото акредитацията за обучение на докторанти е приоритет на НАОА и тя е агенцията, която определя наличието на такава възможност в университетите.</p> <p>Този въпрос предстои да се уточни в бъдещи разговори с университетите, от които очакваме конкретни предложения в сроковете, в които е удачно зя тях.</p>
---	---	---

Предвид обстоятелството, че МОН вече внесе в действото допреди дни Народно събрание ЗИД на ЗВО и ЗРАСРБ, би следвало този проектозакон да бъде допълнен и коригиран именно в тази посока, поради обстоятелството, че системата на нашето висше образование след осъщественото разслоение и очакваните финансови средства по Плана за възстановяване и устойчивост, които ще се насочат към групата на научноизследователските висши училища би изпаднала в режим на функциониране на две скорости, поради драстичната разлика в размера на финансиране за отделните субекти.

Казаното по отношение на сроковете по мярка 10.2.5. в пълна степен важи и за сроковете по мярка 10.2.4. „Въвеждане на специфични критерии и отделни класации при оценяване на отделните видове висши училища чрез Рейтинговата система”, където посоченият период 2022-2025г. е неприемлив за висшите училища.

Рейтинговата система понастоящем вече демонстрира сериозни дефекти при оценяването на предимствата на обучението в едно висше училище спрямо друго при определяне на тежестта в крайните оценки на отделни критерии, фаворизирайки едни критерии спрямо други и поставяйки в невъзможност висши училища да заемат призови места в класациите във връзка с определени техни конкурентни предимства, на които класацията не дава достатъчно тежест.

Обстоятелството, че от няколко години тя е вече и инструмент, определящ в някаква степен и държавното финансиране на висшите училища в системата, налага срокът за реализиране на тази мярка да бъде също определен до средата на 2022г. !

Не може да не се засегне и мярка 10.2.6. „Дефиниране на обективни критерии и процедура за трансформиране на един вид висше училище в друг при наличие на обществена необходимост и на необходимия човешки и материален ресурс (или при загуба на необходимост и/или ресурси).”

Приетата формула за определяне на научноизследователските висши училища следва дискриминационния принцип на Рейтинговата система, която в своята същност и концепция също не отчита научната продукция на висшето училище като съотношение между общото количество и качество

Планът за възстановяване и развитие, както и финансовата политика на МОН са насочени към всички възможни инструменти за поддържане на високо качество в Българските Висши училища, в това число и м обучението.

Рейтинговата система в годините се развива постоянно и ако има конкретни предложения за промени ще бъдат взети предвид.

Всяко промяна в структурата на ВУ е въпрос на тяхна лична политика с оглед на академичната автономия.

научни изследвания спрямо броя на обучаваните студенти, съответно членовете на изследователския състав във висше училище (според използваната в ПМС № 226 терминология).

И двата механизма отчитат като абсолютна стойност произведената научна продукция от общия брой членове на изследователския състав. По този начин дори и обема и качеството на научните изследвания на членовете на изследователския състав на едно висше училище да са по-високи, то не би могло да изпревари в тази класация друго висше училище, в което по-големият общ брой членове на изследователския състав произвеждат логично по-голям общ обем.

Имайки предвид, че често разликите в мащаба на българските висши училища в това отношение не е в проценти, а в пъти, това прави невъзможно като последствие попадането в групата на научноизследователските висши училища на такива с голяма по обем и качества научна продукция, но с малък на брой членове на научноизследователския състав.

Заложените принципи в тези формули е в грубо нарушение на изискването в мярка 10.2.1. обективните критерии да се основават и да са нормирани спрямо броя преподаватели в съответното висше училище - нещо, което би дало обективен израз на ефективността на инвестираните в системата средства.

Като резултат висше училище, което оптимизира преподавателския си състав, увеличава неговата натовареност, с цел изпълнение на заложените от самото министерство изисквания, но въпреки това постига по-висок индивидуален коефициент при съпоставката на съотношението между общия брой произведена научна продукция спрямо общия брой на членовете на академичния състав, не може да измести в класацията друго висше училище, което не изпълнява тези заложените стандарти, постига по-ниски резултати при изчисляване на това съотношение, но вследствие на по-големия си общ брой членове на академичния състав изпреварва другото, което всъщност работи далеч по-ефективно.

Това са резултати, които демотивират добре функциониращите висши училища в системата - тези, които спазват правилата, стремят се към

В показателите за определяне на научно изследователските университети са включени, както интензивни така и екстензивни фактори и факторът активност на преподавател е оценен.

		<p>оптимизация и ефективност, разчитат на добрата си работа, за да спечелят конкурентно предимство и в крайна сметка реализират най-висока добавена стойност спрямо размера на инвестицията в тях.</p> <p>С оглед изложеното се прави предложение за промени както в заложените срокове по т.10.2.4. и т. 10.2.5., така и на гореописаните принципни промени в т. 10.2.1. и т. 10.2.2.</p>		<p>Заложените срокове са индикативни и всеки по-подробен детайл ще бъде съгласуван с ВУ.</p>
--	--	--	--	--